

Institucija
Mašinski fakultet
Univerziteta u Nišu

Publikacija
ON RELIGION IN THE BALKANS

Pisac
dr Dragoljub B. Đorđević,
redovni profesor Mašinskog fakulteta
Univerziteta u Nišu

Recenzent
dr Tomas Bremer, redovni profesor Katoličko-teološkog fakulteta
Univerziteta u Minsteru (Nemačka)

RECENZ IJA

Машински факултет Универзитета у Нишу одредио ме је 8. октобра 2012. г. за рецензента зборника „ON RELIGION IN THE BALKANS – 20 YEARS OF YSSSR CONFERENCES AND YSSSR YEARBOOKS (1994-2013)“ чији је приређивач др Драгољуб Б. Ђорђевић, редовни професор истог факултета. Добио сам примерак књиге у електронском виду. Зборник има отприлике 250 страница у формату А 5.

Ради се о зборнику на енглеском језику који обухвата текстове из претходних годишњака познатог стручног удружења „ЈУНИР“. Ти годишњаци су веома познат, квалитетан и цењен орган за публикацију текстова из социологије религије у југоисточној Европи. Неки чланци су у своје време објављени на српском језику, а садашњи зборник их пружи у енглеском преводу; новији су били изворно штампани на енглеском.

Приређивач је одлучио да изабере текстове високог научног квалитета који покривају првенствену ситуацију у Србији, али и шире југоисточне Европе па и теме од општег интереса за социологију религије, као напр. питање односа између религије и мира. Међутим, доприноси у овој књизи нису тек неки текстови који тематски нису спојени. Ради се о студијама које су углавном или по тематици, или по методологији меродавне и које дозвољавају закључке и изван односно преко њиховог конкретног домета. Тако се добија зборник који приказује религијске прилике на Балкану, мада у појединим студијама, али у таквима коју имају далекосежан значај, и на високом нивоу. Тиме је и оправдан наслов књиге јер се она не односи само на једну земљу или средину, него на шири регион који, међутим, има своје специфичности у којима се разликује од других европских региона. У томе лежи велика вредност тога тома.

Југословенска социологија религија је веома значајна и позната. У СФРЈ научни приступ према религији није био квазинаучни атеизам (као у другим социјалистичким

земљама) него социолошко истраживање верских феномена. Овај зборник, према томе, пружа стручној публици у иностранству могућност да добија увид у достигнућа регионалне социологије религије, а посебно у достигнућа тог обимног рада који је удружење ЈУНИР направио за последњих 20 година. Вредност зборника лежи према томе и у овом трансферу научних спознаја у друге научне контексте. Ради се заиста о тематском зборнику међународног значаја, у буквалном смислу сваке речи.

Приређивач књиге је вероватно најпознатији и без сумње најактивнији социолог религије на Балкану. Успела му је одлична књига која рефлектира његов многогодишњи труд, али и труд колегиница и колега које је он подстакао на сурадњу у оквиру ЈУНИР-а. Због тога, и због свега наведеног одлучно препоручујем Машинском факултету у Нишу његово објављивање, а Министарству за науку финансијско подржавање тог пројекта.

U Minsteru,
17. 10. 2012

dr Tomas Bremer, redovni profesor Katoličko-teološkog fakulteta
Univerziteta u Minsteru (Nemačka)

Институција
Машински факултет
Универзитета у Нишу

Публикација
ON RELIGION IN THE BALKANS

Писац
др Драгољуб Б. Ђорђевић,
редовни професор Машинског факултета
Универзитета у Нишу

Рецензент
Професор др Петар-Емил Митев, директор Института за
социјалне вредности и структуре „Иван Хацијски” у Софији,
Бугарска

РЕЦЕНЗИЈА

Машински факултет Универзитета у Нишу одредио ме је 8. октобра 2012. г. за рецензента зборника „ON RELIGION IN THE BALKANS – 20 YEARS OF YSSSR CONFERENCES AND YSSSR YEARBOOKS (1994-2013)“ чији је приређивач др Драгољуб Б. Ђорђевић, редовни професор истог факултета. Добио сам примерак књиге у електронском виду. Зборник има отприлике 250 страница у формату А 5.

Важан је повод за издавање зборника. 20-годишњи јубилеј Југословенског удружења за научно истраживање религије (ЈУНИР) подстиче на подвлачење црте и на зацртавање будућих перспектива. ЈУНИР ради у сложеним и контрадикторним временима у којима су се религија, верски сукоби и коегзистенција показали као средишњи фактори у балканским друштвима, а нарочито у друштвима бивше Југославије. Актуелност и значај зборника не смеју да се доведу у сумњу.

Треба да се истакне да се Ниш афирмисао као својеврсни центар истраживања у социологији религије који је стекао велики углед међу социјалним наукама и омогућио да се расветли мноштво проблема транзиције ка демократији у балканским земљама.

Јубиларни зборник нуди несвакидашњи приступ. Презентује учињено до данас у току деветнаест узастопних међународних конференција преко деветнаест објављених зборника. Садржи по један репрезентативан (према састављачу Драгољубу Ђорђевићу) текст из сваког зборника плус један нови чланак који омогућује да се пропрате даље линије развоја научних истраживања. Премда на тај начин не може да се стекне целовита преоцба о богатству и разноликости тема и резултата које разоткривају досадашњи зборници, приказано, чак и у ограниченом опсегу, импресионира.

Имамо 20 текстова водећих стручњака из различитих земаља – Србије, Немачке, Велике Британије, Хрватске, Македоније, Словеније и Бугарске. Имамо богату лезу тема – од међуконфесионалних сукоба преко историјских прегледа развоја верских традиција, проблема мањина, case studies специфичних заједница, анализа нових верских токова у успону и односа између традиционалног и модерног у верским расположењима, све до верског образовања и верског ходочасништва. Јасно могу да се виде ширина и дубина социолошког продирања у изворе идентитета балканских народа и у њихову, можда, најболнију рану – тамо где се преплићу религија и заједнички живот, религија и мир.

Социологија религије има традиције у Бугарској. Прво велико репрезентативно социолошко истраживање спроведено је 1960-их под руководством првог директора Института за социологију Бугарске академије наука (и касније потпредседника Међународног социолошког удружења) проф. Живка Ошавкова. Уз све то, управо искуство стечено у земљи, омогућује да се оцени међународни значај рада који се у тој области обавља у Нишу под руководством проф. Драгољуба Ђорђевића.

Професор Ђорђевић добро је познат бугарској научној заједници као водећи социолог религије на Балкану. Књига, коју је саставио, одраз је његовог и његових колега и сарадника дугогодишњег успешног рада. Одлучно препоручујем Машинском факултету у Нишу његово објављивање, а Министарству за науку – финансијско подржавање тог пројекта.

У Софији, 23.10.2012

Професор др Петар-Емил Митев, директор Института за социјалне вредности и структуре „Иван Хаџијски”

Institucija
Mašinskifakultet
Univerzitetu Nišu

Publikacija
ON RELIGION IN THE BALKANS

Pisac
dr Dragoljub B. Đorđević,
redovni profesor Mašinskog fakulteta
Univerziteta u Nišu

Recenzent
dr Pol Mojzes, redovni profesor Rouzmont koledža u Rouzmontu
(Pensilvanija, SAD)

RECENZIJA

Predloženi zbornik sa radnom temom „On Religion in the Balkans“ ima oko 250 stranica u formatu A5. Rang zbornika je: tematski zbornik međunarodnog značaja.

Mada je u poslednjih 25 godina izdato mnoštvo knjiga i naučnih radova o Balkanu na mnogim jezicima prouzrokovanim interesom o ratovima na tom terenu, relativno malo ih je koji naučno proučavaju religijske fenomene na Balkanskom poluostrvu. Predloženi zbornik u redakciji prof. dr Dragoljuba B. Djordjevića je upravo namenjen čitaocima koji žele da se bliže upoznaju s tom temom, naročito s pogledom na Srbiju. Nakon pročitanih 20 članaka pisanih od strane domaćih i stranih sociologa i religiologa došao sam do stručnog zaključka da bi bilo ne samo poželjno nego i potrebno da se taj materijal štampa na engleskom jeziku jer je na taj način najdosežniji međunarodnim društvenim naučnicima i drugim čitaocima. Teme obuhvataju od generalnog tretmana religije na celom području bivših socijalističkih zemalja istočne Evrope pa do regionalnih a i usko lokalnih istraživanja. Kao i u svim drugim zbornicima pisanih od mnogobrojnih autora to je i ovde slučaj da nisu svi podjednako kvaliteta ali po mom sudu ne treba ni jedan članak izostaviti jer oni svi u celokupnosti omogućavaju čitaocu da se upozna sa mnogim aspektima religije na Balkanu sa različitim gledišta. Neka od tih radova su pisana na engleskom a drugi su prevedeni a kvalitet tih prevoda se dosta razlikuje s tim što na nekima nije potrebno vršiti neko znatno redigovanje a na drugima je poželjno podići nivo prevoda na viši stepen.

Sve u svemu ovaj zbornik mi je omogućio, kao ekspertu za religiju na Balkanu, da saznam dosta novog i meni nepoznatog a za sadržaj koji mi je poznat mogu da tvrdim da je verodostojan i kvalitetan te prema tome svesrdno podržavam ideju za štampanje zbornika od strane Mašinskog fakulteta u Nisu koji je već od ranije poznat za štampanje stručne literature iz raznih grana nauke kao i finansijsku potporu koja će to omogućiti od strane Ministarstva za prosvetu i nauku Republike Srbije.

U Rouzmontu,
22. 10. 2012.

dr Pol Mojzes, redovni profesor Rouzmont koledža
(Pensilvanija, SAD)